

A CIKK EREDETILEG A TARKA MAGAZIN SZÁMÁRA KÉSZÜLT

Tarka

INGYENES MAGAZIN

A Tarka magazin a Keresztúri, a Szépvízi és a Kézdi tejszövetkezetek ingyenes kiadványa.

Máté István Olivér, kézdialmási gazda szájában nem alszik meg a tej. Egyrészt azért, mert erősen szeret beszélni, szerencsére úgy, hogy élvezet hallgatni, másrészt meg folyamatos mozgásban van.

A **Kézdi Szövetkezet alelnökével** a falu központjában találkozunk, a rendőrség előtt. Egy időben a rendőrök védelme alatt álltak a Keresztúrról visszaérkező

[Kézdi tejtermékek](#)

– tudjuk meg – mivelhogy az épület egyik kamrájában tárolták. A főtéren egyúttal megnézzük a csarnokot, ahol hatalmas tejhűtő fogad.

Most **csak félig van**, mert az egyik gazdának télire vannak beállítva a tehenei borjazni, a szokásos 400 literes adagból egy cseppet sem hoz mostanában, a kevesebb tejet csak kétnaponta viszik el, hogy ne nőjön a kocsi futása – magyarázza Olivér, miért nem tartja most olyan nagyon büszkén azt a hűtőfedőt.

A csarnokot a gazdák önerőből építették, összepótoltak 25-en 200-200 lejt, így épült fel ennek a csarnoknak az elődje, amit később az uniós normák szerint bővítettek.

Egy liter sem maradt a nyakunkon

A 2006-ban alakult kézdialmási volt az első, legerősebb egyesület Kézdiszéken, amely ösztönözte az egész Felső-Háromszéket, hogy hozzák létre a szövetkezetet. **Kézdialmás, Lemhény, Bereck, Ozsdola, Hilib, Esztelnek, Kézdiszentkereszt, Kézdiszentlélek, Szentkatolna**

csak utánuk léptek be.

– Bárhol járunk Felsőháromszéken, mindenütt néven szólítanak, még senki nem támadott ki, hogy rossz fele irányítottuk – mondja Olivér. A szövetkezetben a legnagyobb tőkénk nekünk van, 220 tehénre vettünk részvényt. Akik az egyesületünk alapításakor azt mondták, hogy nem állnak be, mert engem nem gazdagítanak, s féléven belül úgyis megbukik, azok már el kellett, hogy adják a teheneiket. **Mi eddig még rosszul nem jártunk.**

Eddig még rosszat nem mondhatok.

Az egyesület sikerének egyik titka **a gazdák és a községvezetés közötti jó kapcsolat** – mondja a gazda. „A miénket a polgármestert bele lehet írni a cikkbe, mert megérdemli. Molnár Istvánnak hívják. Fiatal, törekvő gazda, talán még törekvőbb, mint én. Nagy mondású és nagy tudású ember, ő ösztönözte a gazdákat arra, hogy egyesületet hozzanak létre, elsőnek kell lenni, mert aki első, az nyer. Nem tudom, nyerünk-e, de eddig még rosszat nem mondhatok”.

Az egyesület létrehozása után **legelőket béreltek**, a bérleti díj egy részét pedig visszafordították a község javára: karban tartották a legelőket, utakat, itató kutat építettek.

A harangos tehénkét nem láttátok? – kiáltja Olivér az állatoknak, amikor megleljük őket. De egy, a harangos tehénke nincs velük.

– kiáltja Olivér az állatoknak, amikor megleljük őket. De egy, a harangos tehénke nincs velük.

„A teheneknek annyi eszük van, hogy sok embernek annyi nincs. Azt is **észreveszi, hogy ki szereti**, és azt is, hogy ki nem” – mondja Máté gazda, s még mesél ezt-azt, amíg áthajtjuk az állatokat egy másik kertbe, „hadd élvezzék ott az életüket”.

Ezek a tehenek egy vérből valók, azért tartanak olyan nagyon össze, ha egy elindul, mind követi. Csak egy baj van velük: félvérek, s így a Máté gazdaság nem jutott be a tejkontrollba. Egy időben ugyanis megpróbálkoztak Charolais bika tartásával hústermelés céljából, de rájöttek, kellene vagy húsz-harminc állatot tartaniuk, hogy kijöjjön a lépés, s még így sem lenne folyamatos a család ellátása. De nem idegeskedik a férfi, abban reménykedik, beigazolódik, amit hallott, s hegyvidéken megszűnik a tejkontroll.

Én vagyok a gazda és a munkás is

Almásan is az emberi munkaerő hiánya a legnagyobb gond: „Nálam úgy van, hogy én vagyok a gazda, és én vagyok a munkás is. A főnök, s mindenféle. Van nekem egy kisegítőm, de amikor ünnep következik, akkor hazamegy, s nem tudom, mikor fog el a pénz, mikor jön vissza”.

Pásztort is alig tudtak fogadni, pedig 1500 lej fizetést adtak. De a cigány is visszamondta, szeptemberben egy nap nem jött, azt mondta más dolga van.

„Megdöglött az a kutya, amelyik a jó pásztorkutyát ellette, s meghalt az az asszony, amelyik a jó pásztorembert nevelte” – hangsúlyozza a problémát a gazda.

A szénát a család termeli, még a 11 éves Anita is segít. Szeret tanulni, de szereti az állatokat is, sokszor a lekötésnél jobban megismeri a teheneket, mint a feleségem – dicséri a leányzót az édesapa.

Svájcból Székelyföldet

Olivér a kilencvenes években Svájcban dolgozott gazdaságokban. Kitalálta, hogy **mégsem kereskedelemmel kellene foglalkoznia**

, hanem a legalább 50 évvel előrehaladottabb országban tanultakat meg kellene honosítania Kézdiálmáson. A pontosságot, a tervezettséget, a fegyelmezettséget kellene onnan elhozni,

gondolta.

Ott a villany már '96-ban automatikusan felkapcsolódott hajnalban, s a tehenek zenére ébredtek. Mindegyiküknek fejléce volt arról, mekkora fejadag jár neki. A tehenek higiéniája is jobb volt, ez az, amit kisebb befektetéssel itthon is meg lehet valósítani – sorolja, mi mindenben járnak előttünk a svájciak.

Szemét a határban nincs. A svájci sáros kerékkel nem megy fel az aszfaltra, s ha mégis, leszáll és a sárt eltakarítja. A svájci a máséra jobban vigyáz, mint a sajátjára, a mezőn hagyott gépek és eszközök hamarabb megrozsásodnak, minthogy valaki elvigye őket.

Ott, ha valakinek azt mondják, paraszt, az olyan, mint nálunk egy miniszterelnök. Itt meg ha valakinek azt mondjuk, paraszt, szembeköpnék.

Utánam nem kell porszívózni

„Én másképpen ilyen alelnöknek vagyok felvéve, mert nem volt időm elvállalni az elnökséget” – mondja szerényen a Szövetkezetben vállalt szerepéről. A döntéselőkészítés, döntéshozás tartozik a feladatai közé, emellett mindennap be kell mennie a Kézdivásárhelyen lévő irodába, hogy megtudakolja, hogy állnak a dolgok, mire van szükség.

A 25 tehén mellett, amiből most épp 7-8 borjadzó, 180 juha is van az esztenára kiadva, az utánuk járó sajtot, ordát ismerősöknek adja el. Már kiépült a kliensköre. Érdekességként említi, hogy mindig napsütéses időben kérik az emberek a sajtot, nem azt nézik, mikor készült, hanem, hogy mikor veszik.

Arra kell figyelni szerinte, hogy **az eső utáni időszak a legrosszabb**, akkor szárad a juh, s rázza a gyapjából ki a beleragadt sárt, port, ami ha rossz a gazda, belemegy a tejbe is. Ha jó a gazda, jók a legények, s jó a termék is. Szerinte ez vonatkozik a gyárra is.

„Azért is szeretem, hogy az emberek kapják a tejük után a terméket, mert akkor olyan tejet adnak, amit meg kell később egyenek” – teszi hozzá.

A saját gazdasága és az egyesület annyi munkát ad, hogy „utánam nem kell itthon sokat porszívózzanak, mióta húsz éve édesapám meghalt, én hat óra előtt nem kerülök be a házba” – mondja.

A feleségnek is van, amit csinálni bőven – mondja Olivér, amikor az Erzsike foglalkozásáról érdeklődünk. Innen nem szükség elmenni, mert itt van munka elég. Ha segítő ember van, azt el kell látni, télen az állatok rendezésében, nyáron a szénacsinalásban kel el a segítség, papírmunkát el kell végezni, a gyermeket nevelni kell, úgyhogy van, amivel foglalkozni. Különben a fiatal tehének az ő nevén vannak, nálunk ő a nagyobb gazda – nevet a férfi.

Álmok és tervek

Olivér szeretett volna még épületeket a falu szélén, de **a bürokrácia nem barátja ebben**. Mivel negyven elmúlt, és a családban sincs, akinek a nevében pályázzon, a megvett területeire egyelőre nem tudott új istállókat építeni. A készen megvehető épületért pedig „tőlem kétszer annyit kértek, mint ezeridegentől”. A támogatásokat gépekre fordítja, például egy orosz traktorra: „lássak én is valamit a munkám után”.

A legközelebbi tervek közt a csarnok kifestése szerepel. A nagy gőz miatt penészedik a fal, s most végre talán sikerült találnia valakit, aki ezt hosszú távon meg tudja oldani. Minden évben meszeltünk, de két-három hónap múlva fel van a mész kuppadva – mondja. A csarnok falára is festenének egy tehenet, vagy tehénfejet. A kézdi szövetkezet logóján szinte az ő templomuk lett, de aztán az ismertebb perkőire esett a választás. Az esztétikára eddig sokat nem adtunk, reméljük, idén kijövünk zéróba, s utána adunk arra is – magyarázza Máté István Olivér.